

Vysoké učení technické v Brně
Fakulta architektury
Poříčí 273/5, 63900 Brno 39

Zadání diplomové práce

Číslo diplomové práce:	FA-DIP0049/2015	Akademický rok:	2015/16
Ústav:	Ústav navrhování		
Student(ka):	Bc. Markéta Strnková		
Studijní program:	Architektura a urbanismus (N3501)		
Studijní obor:	Architektura (3501T002)		
Vedoucí diplomové práce:	doc. Ing. arch. Karel Havlíš		
Konzultanti diplomové práce:			

Název diplomové práce:

REVITALIZACE A PROSTOROVÁ KULTIVACE KLÁŠTERA DOMINIKÁNŮ VE ZNOJMĚ

Zadání diplomové práce:

Urbanistická a architektonická studie komplexu kláštera Dominikánů v historickém jádru města Znojma. Studie bude zaměřená na transformaci a prostorovou kultivaci komplexu kláštera se zvláštním zřetelem k revitalizaci areálu po opuštění řádem Dominikánů.

Cílem návrhu je šetrnou přestavbou a dostavbou vytvořit nové prostorové podmínky pro církevní i občanské využití areálu kláštera v aktuálních společenských podmínkách s respektem k historickým hodnotám. Předmětem řešení bude vhodně zvoleným stavebním programem pro revitalizaci areálu kláštera zhodnotit městský potenciál historického místa v hradbách.

Seznam odborné literatury:

Dušan Foltýn a kolektiv: Encyklopedie moravských a slezských klášterů-Praha, Libri 2005- ISBN 80-7277-026-8

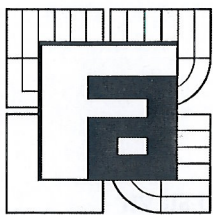
Eva Rozehnalová, Marie Tomšíková: Církevní stavby- ÚÚR Brno, 1995-ISBN 80-85124-48-3

Kristina Krüger: Řády a kláštery, 2000 let křesťanského umění a kultury- Editor-Praha, Slovart, 2008,- ISBN 978-80-7391-121-8.

Jiří Škabrada: Konstrukce historických staveb - Argo, s. r. o., 2002 - ISBN 8072035487

Peter Zumthor: Promýšlet architekturu – ISBN 978-80-87545-24-9

Alena Vondrušková, Vlastimil Vondruška: Církev- Praha, Vyšehrad, 2014 - ISBN 978-80-7429-441-9

Vysoké učení technické v Brně
Fakulta architektury
Poříčí 273/5, 63900 Brno 39

Zadání diplomové práce

Číslo diplomové práce:	FA-DIP0049/2015	Akademický rok:	2015/16
Ústav:	Ústav navrhování		
Student(ka):	Bc. Markéta Strnková		
Studijní program:	Architektura a urbanismus (N3501)		
Studijní obor:	Architektura (3501T002)		
Vedoucí diplomové práce:	doc. Ing. arch. Karel Havlíš		
Konzultanti diplomové práce:			

Název diplomové práce:

REVITALIZACE A PROSTOROVÁ KULTIVACE KLÁŠTERA DOMINIKÁNŮ VE ZNOJMĚ

Zadání diplomové práce:

Urbanistická a architektonická studie komplexu kláštera Dominikánů v historickém jádru města Znojma. Studie bude zaměřená na transformaci a prostorovou kultivaci komplexu kláštera se zvláštním zřetelem k revitalizaci areálu po opuštění řádem Dominikánů.

Cílem návrhu je šetrnou přestavbou a dostavbou vytvořit nové prostorové podmínky pro církevní i občanské využití areálu kláštera v aktuálních společenských podmínkách s respektem k historickým hodnotám. Předmětem řešení bude vhodně zvoleným stavebním programem pro revitalizaci areálu kláštera zhodnotit městský potenciál historického místa v hradbách.

Seznam odborné literatury:

Dušan Foltýn a kolektiv: Encyklopedie moravských a slezských klášterů-Praha, Libri 2005- ISBN 80-7277-026-8

Eva Rozehnalová, Marie Tomšíková: Církevní stavby- ÚÚR Brno, 1995-ISBN 80-85124-48-3

Kristina Krüger: Řády a kláštery, 2000 let křesťanského umění a kultury- Editor-Praha, Slovart, 2008,- ISBN 978-80-7391-121-8.

Jiří Škabrada: Konstrukce historických staveb - Argo, s. r. o., 2002 - ISBN 8072035487

Peter Zumthor: Promýšlet architekturu – ISBN 978-80-87545-24-9

Alena Vondrušková, Vlastimil Vondruška: Církev- Praha, Vyšehrad, 2014 - ISBN 978-80-7429-441-9

HISTORIE ŘÁDU

Řád bratří kazatelů je řeholní společenství v rámci Římskokatolické církve. Členové jsou známí i jako dominikáni podle sv. Dominika Guzmána, který založil tento řád jako odezvu na lidské kacířství. Ke schválení papežem došlo v roce 1216. Vychází z řehole Sv. Augustina s vlastními konstitucemi a s prvky premonstrátských stanov. Celková koncepce ale byla zcela nová a odlišovala se od všech zatím existujících řeholních společenství. Oproti františkánům nebo benediktinům, Dominikův řád je řádem kněžským a fyzická práce je v něm nahrazena kázáním, celoživotním studiem a žebravým způsobem života. Chudoba zde je chápána jako prostředek, nikoli cíl. K hlavním duchovním představitelům dominikánů patří Albert Veliký a Tomáš Akvinský, jehož nauka se stala doktrínou řádu a později celé církve.

Roku 1233 světil papež Řehoř IX. dominikánům inkvizici ve Francii, přestože sv. Dominik osobně proti kacířům násilně nikdy nepostupoval. Důvodem tohoto pověření byla právě vysoká intelektuální úroveň řádu. Od počátku měl řád velkou podporu papežů, což mu zejména ve 14. – 16. století zajistilo rozvoj a popularitu. Od 16. století se činnost řádu rozšířila rovněž o misie, zejména do Jižní Ameriky. Krizi řádu způsobila nejprve reformace a nástup jezuitů v 16. století a posléze osvícenství století osmnáctého.

Řád bratří Kazatelů byl založen především „pro kázání a spásu duší“. Hlásáme evangelium Ježíše Krista – Vtěleného Božího Slova, který přinesl všem lidem radostné poselství o Boží lásce a jeho milosrdenství. Programem řádu je výrok sv. Tomáše Akvinského: „contemplata aliis tradere“ (rozjímané předávat druhým). Apoštolský způsob života, jak mu rozuměl sv. Dominik, je charakterizován čtyřmi základními prvky.

Společný život

Komunita bratří se snaží o jednomyslnost, sdílí veškerá hmotná i duchovní dobra a v každodenním životě usiluje o naplnění nejdůležitějšího pravidla života: milovat Boha z celého srdce a bližního jako sebe. Bratři se zasvěcují Bohu slibem poslušnosti a zachovávají evangelní rady čistoty a chudoby.

Slavení liturgie

Slavnostní a společné slavení liturgie, především eucharistie, pokládáme za jeden z hlavních úkolů našeho povolání. V liturgii bratři spolu s Kristem oslavují Boha a prosí Otce milosrdenství za celou církev i za potřeby a spásu celého světa.

Studium

Naše studium směřuje hlavně k tomu, abychom mohli být užiteční duchovnímu prospěchu lidí. Studium Bible a teologie nás učí chápat Boží moudrost a rozumět současnému světu. Nauková tradice řádu vede k tomu, abychom třbili přirozený sklon lidí k pravdě. Vytvrilé studium živí kontemplaci.

Služba slova – kázání

Řád byl založen zvláště pro kázání a pro spásu duší. Bratři jsou po příkladu sv. Dominika posláni ke všem lidem, skupinám a národům, k věřícím i nevěřícím.

Dominikáni se také mimo jiné věnují vyučování, bádání, ediční a publicistické činnosti, duchovní péči o studenty a inteligenci.

Motta kazatelského řádu

Laudare, Benedicere, Prædicare — Chválit, žehnat, kázat

Veritas — Pravda

Contemplari et contemplata aliis tradere — Rozjímat a rozjímané předávat dál

Celý řád zahrnuje mužskou větev, kontemplativní mnišky, kongregace sester zaměřené na aktivní činnost, sekulární instituty, sdružení kněží a jáhnů, sdružení laiků a různá bratrstva, zejména růžencové. Základní jednotkou řádu je konvent vedený voleným převorem, nadřazenou územní jednotkou bývá provincie v čele s provinčním převorem (provinciálem). Do čela řádu volí generální kapitula magistra řádu. Dominikánské konventy byly zakládány pouze ve městech, nejčastěji u hradů. V českých zemích začaly kláštery vznikat od 13. století.

HISTORICKÝ VÝVOJ KLÁŠTERA

Kostel Nalezení sv. Kříže / Fara / Klášter dominikánů

Zhruba ve stejné době jako minorité, tj. kolem roku 1230, se ve Znojmě usídlili i dominikáni, a to hned za Brněnskou branou při cestě na Horní náměstí. Dominikáni vyházeli ze schématu benediktinských a cisterciáckých klášterů a pro svou náplň se nacházeli v městských aglomeracích a to většinou součástí městského opevnění. Vznikali po etapách, protože nedisponovali finančním majetkem.

Byl zde založen klášter společně s chrámem Nalezení sv. Kříže. Ten byl významným poutním místem, protože uchovával vzácnou relikvii, úlomek z Kristova kříže. Poutníci sem kvůli němu přicházeli nejen z Rakouska, ale i z Maďarska. Informace ke konventu spadající do období před 14. stoletím nejsou příznivé. Přispělo k tomu roku 1400 shoření klášterního archivu.

Husitské bouře přežil klášter bez větších škod a na konci 15. století čekal konvent hospodářský rozkvět. Bohužel roku 1555 zachvátil město požár a dominikánský konvent s kostelem Nalezení sv. Kříže nebyl ušetřen. V průběhu požáru byla zničena knihovna, klášterní archiv a ztratil se i cenný ostatek sv. Kříže. Chyběly prostředky a tak klášter byl provizorně opraven. Většina řeholníků odsud odešla na jiné působiště, a ti co zůstali, museli řadu let žít pouze v provizorních podmínkách. Celkové obnovy se dočkal až roku 1580 díky finanční podpoře Rudolfa II. V roce 1620 byl klášterní kostel přeměněn na vězení pro cca 300 vojáků. Během třicetileté války byl klášter vypleněn, přičemž nejhorší škody vznikly se švédským vpádem roku 1645. Období rozkvětu a obnovy nastává pak od 50. let 17. století, které je spojeno s obnovou budovy konventu a přestavbou klášterního chrámu. Kostel byl postaven na základě raně barokní trojlodní kompozice, kde boční lodě tvořily separátní kaple. Věřící nově lákal do chrámu zázračný obraz Panny Marie Znojenské. Vrcholně barokní vstupní portál a přestavba obou věží byly dokončeny v 18. století.

Od konce 18. století zasáhlo konvent několikrát vojenské drancování. Byl využíván jako lazaret, skladiště či kasárna. Naposledy zde byla v refektáři zřízena vojenská nemocnice během I. světové války. V letech 1710 – 30 proběhla stavba západního křídla konventu. Do barokního období spadá nejvíc stavební aktivity, která se týkala nejen kostela a kláštera, ale i klášterních statků, které nabyli se související změnou vlastnických poměrů.

Dominikáni roku 1950 byli tehdejším komunistickým režimem vyhnáni. Objekt byl opět navrácen Řádu bratří kazatelů v roce 1990. Přičemž řeholníci obývali pouze prostory fary, která se nachází pod klášterem a je s ním provozně propojena. Jednu část svého někdejšího konventu pronajímají. Jedná se o západní křídlo, které směřuje do ulice. Druhou část konventu poskytli sestrám dominikánkám.

V současnosti se v klášteře nachází pouze sestry dominikánky. Řád bratří kazatelů v roce 2014 z kláštera, respektive z fary, odešel. Přenechali správu kostela Nalezení sv. Kříže farnosti u kostela sv. Mikuláše, který aktuálně provozuje kostel a pečuje o duchovní život.

Řád bratří kazatelů měl během odchodu přání se v budoucích letech navrátit. Tohle přání bylo, ale součástí počátku roku 2015. V současnosti se plánuje odchod sester dominikánek a tím by došlo k uvolnění prostor kláštera. Mohlo by tak dojít k revitalizaci nejen kláštera, ale i přilehlé fary s dvorem jako celého areálu, který by mohl nadále fungovat pod správou kláštera dominikánů s novou funkční náplní podporující život v historickém srdci města.

SOUČASNÝ ŽIVOT V KLÁŠTEŘE

Jak již v předešlých částech bylo zmíněno, nejedná se pouze o samotný objekt kláštera, ale o soubor staveb vytvářející areál, který je funkčně a provozně propojen. Dominantu areálu vytváří kostel Nalezení sv. Kříže, k němu je stavebně a provozně připojen z jižní strany objekt Kláštera dominikánů uzavírající rajský dvůr. Pod klášterem se nachází nádvoří, kde je umístěna budova fary na západní straně v návaznosti na uliční prostor ulice Dolní Česká. K faře byly v průběhu posledních let ze severní strany dvora přistavěny hospodářské objekty nemající již takovou architektonickou hodnotu a Genia Loci jako objekty již stojící v celém městském bloku.

Přístup do jednotlivých budov je řešen jak samostatně, tak provozním propojením s ostatními částmi, buď přímo nebo přes soukromý prostor nádvoří. Do celého areálu je možné vstoupit hlavním přístupem z ulice Dolní Česká, tak i vedlejším vstupem z ulice Kovářská.

Kostel Nalezení sv.Kříže je ve vlastnictví Římskokatolické farnosti u kostela sv.Kříže ve Znojmě. Po odchodu bratří Dominikánů s kláštera se o správu a duchovní život stará farnost u kostela sv.Mikuláše. Zbylé objekty areálu, tedy klášter, fara a hospodářské budovy, jsou v majetku Kláštera dominikánů ve Znojmě.

Klášter je řešen jako čtyřkřídla dispozice s převážujícími třemi nadzemními podlažími. Klášter je částečně podsklepen, kdysklepní prostory jsou využívány jako technické zázemí, a zastřešen tradiční sedlovou střechou s vikýři. Severní křídlo v návaznosti na kostel je řeženo jakko jednopodlažní a je tvořeno pouze křížovou chodbou jako komunikačním prostorem s kostelem. Objekt fary je dvoupodlažní se sedlovou střechou s polovalbou.

Aktuální funkční využití.

Funkční využití areálu se snaží reagovat na měnící se situaci, která plyne z velikosti areálu, který je určen pro malý počet sester dominikánek a farnosti. Farnost v současné době sídlí v objektu fary, který je pro tyto účely ne zcela vhodný.

Přímo objekt kláštera se skládá ze tří hlavních křídel. Na základě umístění areálu v historickém centru u hradeb si západní křídlo s prostory určenými k pronájmu nachází svoje komerční využití. Zvětší části je zabírán prostory sloužícími pro Oblastní diecézní charitu. Dále pro ordinace, které vytváří měřítkově malé zdravotnické středisko a vše je doplněno pár kanceláři pro advokáty. Další dvě křídla, jižní a východní, jsou v užívání pár sester dominikánek, které budou v následující době odcházet, tak aby klášter mohl být nabídnut pro plnohodnotné využití. První patro východního křídla kláštera slouží pro setkávání většího počtu lidí a jako pronajimatelný přednáškový sál.

Objekty jak fara, dvůr, tak i klášter si prošly stavebními úpravami a přístavbami, které ne vždy byly zvoleny vhodně nebo v nejlepší variantě. Spíše odpovídají provizornímu řešení, které se postupně stávalo trvalým.

Klášter dominikánů by rád život v areálu ponechal a nabídl prostory a možnosti k využívání veřejnosti. Ještě předtím by chtěl, ale revitalizovat a zhodnotit jednotlivé prostory s adekvátním funkčním využitím, které by nebylo v kontrastu s původním určením. Výsledkem by bylo propojení areálu s životem v historickém centru města.

Určující limity

Komplex objektů se nachází v historickém centru měst Znojma u hradeb, které je vyhlášeno za Městskou památkovou rezervaci ve stabilizovaném území. Objekty kostela a kláštera jsou nemovitými památkami a jsou chráněny společně s hradbami.

Podle aktuálního územního plánu vydaného v roce 2014 se objekt kláštera nachází v občanské vybavenosti a objekt fary ve smíšených plochách. Z textové části ÚP dále vyplývají prostorová omezení možného budoucí stavebního rozvoje uvnitř nádvoří - vnitrobloku. Tyto omezení město stanovilo na základě dosažené maximální kapacity dlouhodobého parkování v centru města. Tohoto faktu si jde všimnout i v ulicích v těsné návaznosti. Většina se nachází v neutěšeném stavu a pod nadvládou automobilů.

Do návrhu jsem se rozhodla respektovat váhu kulturní nemovité památky, tvář ulice společně s hmotou fary a blízkost hradeb. Pracovat s areálem pro jeho nejlepší možné využití a to nejen z pohledu investoru. Kladen je důraz pro podporu městského života.

SWOT ANALÝZA

S

hist. areál v MPR
přímá návaznost na centrum
aktuální život farnosti
komerční využití západního křídla
Oblast. diec. charita - sociál. programem
Lokalita

W

neutěšenost uličního prostoru a parteru
neadekvátní stavební úpravy
územní plán
různé výškové úrovně areálu a podlaží
uzavřenost nádvoří
hradby, možnost archeol. Památek

O

revitalizace areálu
otevření obyvatelům a vytvoření aktivit
Genius Loci
tvář navazujícího uličního prostoru
propojenost funkcí, možnost etapizace

T

nevhodných stavebních zásahů
nic nedělání a postupná degradace
nefunkčnost uličního prostoru
nesledování aktuálních potřeb
nevyužití vnitřního potenciálu

FUNKČNÍ ANALÝZA

ČLENĚNÍ / ROZDĚLENÍ / FUNKCE

Areál je možné pro své přístupy a umístění členit na dva objekty s rozdílným funkčním využitím, které se budou vzájemně podporovat - to dále umožní etapizaci projektu.

Nové funkční využití zvolit s ohledem na minulý život v klášteře a na jeho stavební možnosti a potřeby města a jeho těsnou návaznost.

- klášter s přilehlým venkovním prostorem
- fara s nádvořím

KLÁŠTER

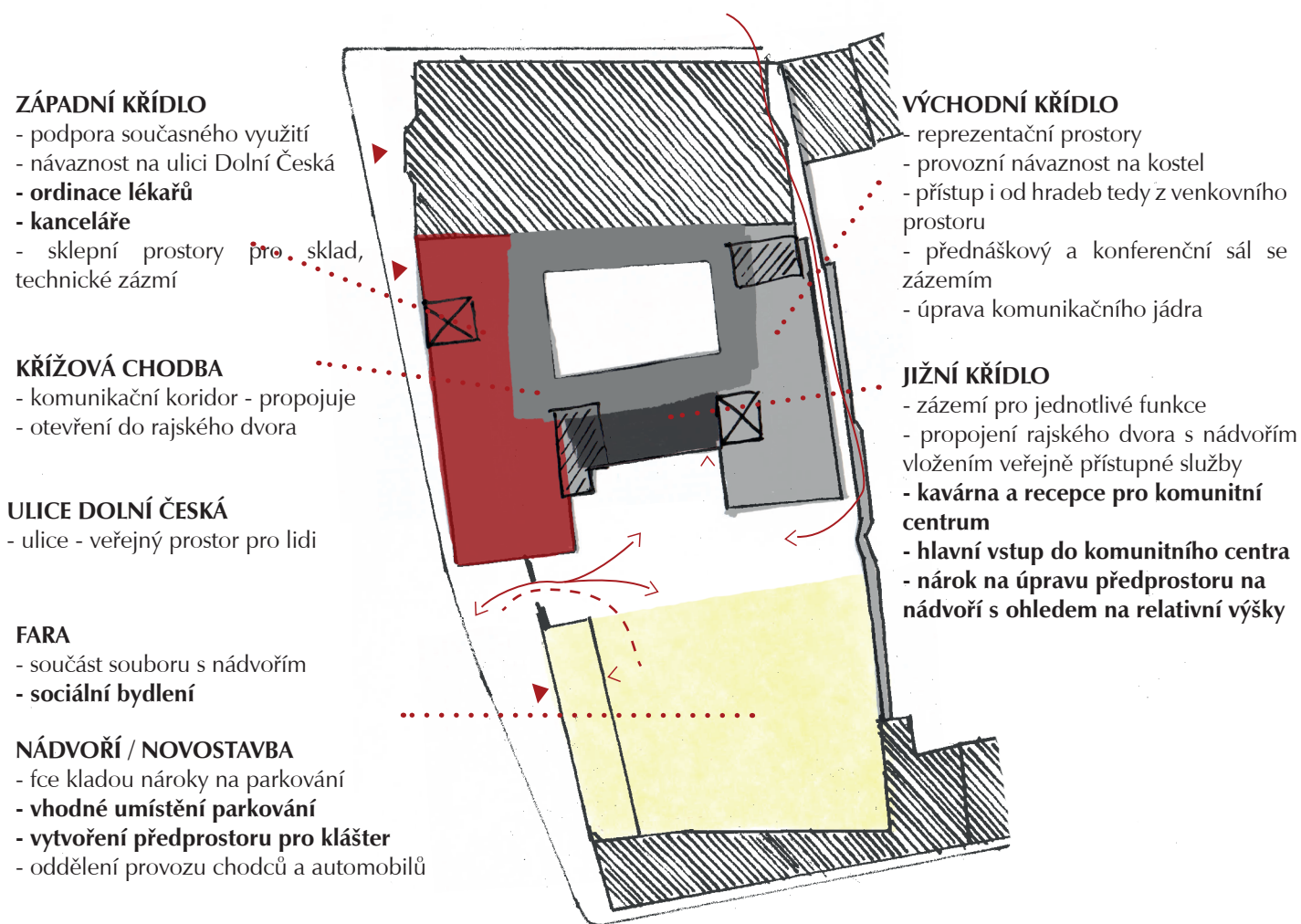
- základní kámen - první etapa
- funkce, která zajistí provozu schopnost areálu
- spřístupnění veřejnosti - otevření a vložení života
- zachování Genia Loci

FARA S NÁDVOŘÍM

- druhá etapa
- podpora kontaktu s klášteřem
- potenciál vyplývající s umístění novostavby
 - prostory přímo pro zvolenou funkci
 - rozdělí a definuje venkovní prostory nádvoří
 - vezme příležitost z různých výškových úrovní

FUNKCE ? / UMÍSTĚNÍ / PROVOZNÍ USPOŘÁDÁNÍ

Na základě zhodnocení potřeb města a současného částečného využití kláštera př. fary se nabízí funkční využití, které korespondují s minulým užíváním a vytáhnou maximum z prostorového uspořádání objemů a prostor. Naskytuje se zde uplatnění Komunitního centra s přilehlým sociálním bydlením pro ohrožené skupiny lidí, kterými mohou být např. senioři, děti s jedním rodičem, ale i lidé ve finanční tísní, kteří mohou využívat nabídek a blízkosti komunitního centra, Oblastní diecézní charity popř. ordinací.

HMOTOVÝ KONCEPT

VYTVOŘENÍ ULIČNÍHO PROSTORU V NÁDVOŘÍ

Předprostor kláštera (tedy část nádvoří) vytváří komunikační koridor a spojující prvek dvou objemů. Představuje obsahově charakteristiku vedlejšího uličního prostoru, který komunikuje svým přízemím.

Novým objemem navázat na hmotu fary a vytvořit linii dotvářející uliční prostor s využitím topografie nádvoří.

ROZMÍSTĚNÍ

Tvarování veřejného prostoru pro vstupy na jednotlivé výškové úrovně. Vložení restauračního prostoru do nově vzniklé platformy pro komunikaci a otevření do nově vzniklého uličního prostoru.

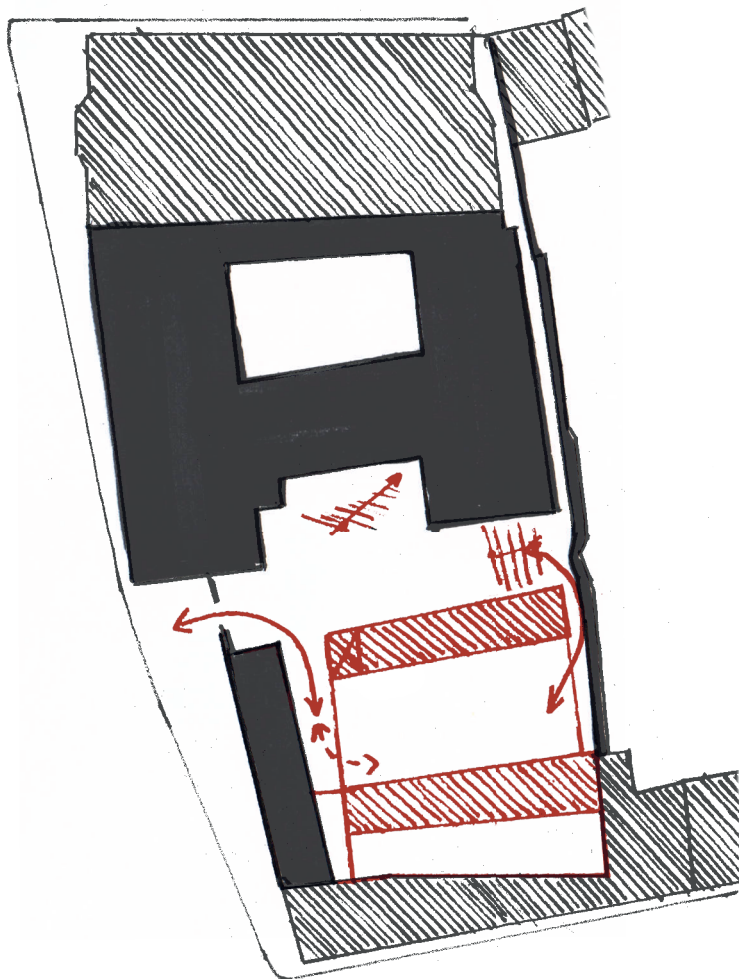
Maximální možné rozdělení pěší a automobilové dopravy. Tedy parkování umístěno za restauraci, aby nerušilo a vytvořilo platformu pro nově vzniklé ubytování. To by mělo nabídnout dostatečné kapacity pro navržené bydlení, potřeby funkční umístěné v klášteře a možnost úpravy veřejného prostoru na ulici Dolní Česká.

UMÍSTĚNÍ OBJEMU NA PLATFORMĚ

Natvarování a umístění nového objemu bydlení na platformu s parkováním vychází s limitů daného prostoru. Automatické zastavění severní štítové stěny s umístěním bydlení z důvodu orientace na sever není možné.

Koncept pracuje tedy s odstoupením vzniklého objemu do štítové severní stěny - to umožní přístup světla z jižní strany. Odstoupení dále vytvoří rozdělení prostoru na platformě na soukromé zahrady a prostor pro komunitu bydlení. Umožňuje to přístup do jednotlivých bytů z venkovního prostoru pro každý zvlášť a vytváří charakter řadových domů.

Z okolní zástavby byl zvolen princip pultové střechy, který ke klášteru netvoří konkurenci a nepojuje se na objem fary. Dále umožňuje vytvoření bytů na dvě patra a vytvoření užších objemů.

HMOTOVÝ KONCEPT

VYTVOŘENÍ ULIČNÍHO PROSTORU V NÁDVOŘÍ

Předprostor kláštera (tedy část nádvoří) vytváří komunikační koridor a spojující prvek dvou objemů. Představuje obsahově charakteristiku vedlejšího uličního prostoru, který komunikuje svým přízemím.

Novým objemem navázat na hmotu fary a vytvořit linii dotvářející uliční prostor s využitím topografie nádvoří.

ROZMÍSTĚNÍ

Tvarování veřejného prostoru pro vstupy na jednotlivé výškové úrovně. Vložení restauračního prostoru do nově vzniklé platformy pro komunikaci a otevření do nově vzniklého uličního prostoru.

Maximální možné rozdělení pěší a automobilové dopravy. Tedy parkování umístěno za restauraci, aby nerušilo a vytvořilo platformu pro nově vzniklé ubytování. To by mělo nabídnout dostatečné kapacity pro navržené bydlení, potřeby funkční umístěné v klášteře a možnost úpravy veřejného prostoru na ulici Dolní Česká.

UMÍSTĚNÍ OBJEMU NA PLATFORMĚ

Natvarování a umístění nového objemu bydlení na platformu s parkováním vychází s limitů daného prostoru. Automatické zastavění severní štítové stěny s umístěním bydlení z důvodu orientace na sever není možné.

Koncept pracuje tedy s odstoupením vzniklého objemu do štítové severní stěny - to umožní přístup světla z jižní strany. Odstoupení dále vytvoří rozdělení prostoru na platformě na soukromé zahrady a prostor pro komunitu bydlení. Umožňuje to přístup do jednotlivých bytů z venkovního prostoru pro každý zvlášť a vytváří charakter řadových domů.

Z okolní zástavby byl zvolen princip pultové střechy, který ke klášteru netvoří konkurenci a nepojuje se na objem fary. Dále umožňuje vytvoření bytů na dvě patra a vytvoření užších objemů.

KONCEPT VENKOVNÍCH PROSTORŮ

ULICE DOLNÍ ČESKÁ

Její úprava na hodnotný veřejný prostor. Zredukování parkovacích stání, které budou přesunuty do nově vzniklého parkování uvnitř dvora. Vznik menší piazzety pře vstupem do kostela a do areálu kláštera. Ponechání a doplnění stávající zeleně.

Veřejný prostor pro lidi.

RAJSKÝ DVŮR

Umístění rajskeho dvora je uprostřed dispozice kláštera. Je obepínán křížovou chodbou a nese si symboliku spojenou s křesťanstvím. Většinou se jedná o čtvercový tvar s umístěním stromu nebo studny na křížení dvou kolmých cest. Měl svoji důležitost a s tou o něj bylo staráno.

Ponechání hodnoty rajskeho dvora, jeho úprava a umístění prvku pramene a stromu s možností pobytu na zpevněné ploše.

ULIČNÍ PROSTOR

Venkovní prostory jsou charakterizované rozdílnými výškovými úrovněmi pro vstupy do jednotlivých objektů, které zajišťují bezbariérový přístup. To zajišťují rampy, které se staly hlavním motivem. Jejich umístění a natvarování vychází z rozmístění již existujících vzrostlých stromů a pro podporu materiality objemu kláštera.

Vznikla tak sestava ramp a zelených teras.

PLATFORMA

Vytváří protipól rajskeho zahrady. Zvětší části je obepínán hmotou s vyvýšeným umístěním oproti okolí, kde se nachází jednotlivé vstupy do bytů. To mu dodává charakter soukromý a prostoru, který slouží pro komunitu lidí tam bydlících. Pocitového členění je dosaženo změnou výškové úrovně vstupů do objemů, které jsou dány funkcemi nacházejícími se pod nimi, to bylo podpořeno profilací zeminy a umožnilo umístění nízkých sadových stromů. Přístup je navržen jako přímo od vstupu do nádvoří po schodech, tak i otevřeným schodištěm z parkoviště. Bezbariérově okolo hradeb.

Komunikační osa a z ní vybíhající terasy s přístupy do jednotlivých bytů.